

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus ultimus. De Duplici Purgatione, Canonicâ & vulgari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

gere potest; aliud enim est damnorum reparatio, quam satisfactio expensarum. *Cap. in nostra, §. de injur.*

Quæres undecimo: An damni dans occasionem ad lucrum cessans quoque teneatur?

℞. Affirmativè. Arg. cap. 1. de injur. Si quis in rixa percusserit proximum suum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, si jacuerit in lecto, qui percusserit, operas ejus & expensas in medicos restituat. Damnum enim consequimur, & amisisse dicimur, quod aut consequi potuimus, aut erogare cogimur. *L. si servum, 33. ff. ad Leg. aquil.* unde lucrum cessans ex lege Aquilia parit actionem.

Quæres duodecimo: An licitæ sint repressaliæ?

℞. Repressaliæ latine pignorationes dictæ, sunt litteræ, in quibus Princeps vel Respub. in subditis suis damnum passa, militibus suis vel subditis dat potestatem invadendi terras eorum, qui damnum intulerunt, & occupandi bona incolarum etiam inno-

centum, in illati damni compensationem. Hæ Repressaliæ in his licitæ sunt circumstantiis: *1mo.* Si dentur à Supremo Principe, qui Jus pacis & belli habet. *2do.* Si Princeps, cujus subditi damnum intulerunt, admonitus petitam præstare recuset satisfactionem. *3tio.* Si servetur moderamen, nec majus, quam fuerit illatum, damnum reciprocetur. Alias repressaliæ, in quibus unus præ altero gravatur, sunt illicitæ *Cap. un. de Injur. in 6.*

2do. Repressaliæ cæteroquin justæ ad personas Ecclesiasticas, neque ad earum bona sunt extendendæ, non obstante quâcumque contrariâ consuetudine, quæ potius abusus est, & Ecclesiasticæ immunitati repugnans corruptela. Imo qui tales Repressaliæ concedunt, vel ad ecclesiasticos extendunt, si intra mensem non revocent, & sint personæ singulares, excommunicationi; si universales, interdicto subduntur. *Cit. cap. un. de Injur. in 6.*

TITULUS ULTIMUS.

D E

De duplici Purgatione, Canonica & vulgari.

Postquam Accusatio vel denuntiatio & inquisitio facta; si actor intentionem suam probare non potuerit, jura modum inven-

runt, quo & diffamati consulatur honori, & læsorum provideatur indemnitate. Publico enim interest, ne persona diffamata maneat suspecta propter scan-

scandalum, & privati patiantur propter detrimentum. Utrique obviatur per Canonicam purgationem. Huic similem vulgus ad levia trahi solitum excogitavit, quam cum jure ecclesiastico vulgarem appellamus. De utraque brevem tractatum ad calcem operis pro Coronide tubjicimus.

Quæres primo: Quid est purgatio Canonica?

R. Est lux ab objecto Crimine vel defectu aut macula innocentiae ostensio, quæ iis, qui de crimine graviter diffamati & suspecti, accusatore, vel probationibus deficientibus convinci non possunt, à Judicæ competente indicitur. *Can. si legitime. 12. can. nobilit. 15. can. si mala. 16. can. quoties. 17. caus. 2. q. 4. cap. inter sollicitudines. 10. cap. accedens. 14. de purgat. Can.*

Quæres secundo: A quo purgatio Canonica indicenda?

R. A competente Judice, id est, illo, qui de objecto crimine cognoscendi & judicandi habet potestatem, hinc etiam Laicis à Judice Ecclesiastico super delicto ad forum spirituale pertinente imponi potest. *Cap. nos inter. 6. de purgat. Can.* indicitur autem purgatio Canonica vel ad instantiam purgandi, qui quia de crimine aliquo malevolè infamatus, ultro se offert, & petit, ut sese purgare, sicque suam innocentiam demonstrare, sibi permittatur. *Cap. cum in juventute. 12. de purgat. Can.* vel ex officio Judicis personæ de gravi noxâ diffamatae imponitur, dummodo, fide digna, nec

suspicio sit, quod sit pejeratura. *Cap. 1. de purgat. Can.*

Quæres 3tio: Quid ad Canonicam requiritur purgationem?

R. 1mo: Ut purgandus apud bonos & graves viros de crimine publicè sit diffamatus. *Cap. cum dilectis. 15. eod. tit. & talis debet esse infamiae clamor, ut non à malevolis & maledicis, sed à providis & honestis adeo ascendat, ut diutius sine scandalo dissimulari, vel sine periculo tolerari non possit. Cap. qualiter & quando. 24. de accusat. vel ad minus suspicio aut gravis de admisso scelere præsumptio existat, Cap. si quis. 4. de purgat. Can.* 2do. Requiritur, ut crimen, de quo infamia circumfertur, notorium aut manifestum non sit, nec per accusatores aut testes probari valeat. *Cap. nos inter. 6. eod.* Si enim crimen usque adeo publicum fuerit & notorium, ut nullus infamiationi sit locus, utpote cujus universæ viciniae populus testis est, reo non purgatio Canonica indicenda, sed in eum condemnationis sententia est promulganda. *Cit. cap. cum dilectis.*

Quæres quarto: Quæ forma purgationis Canonicae?

R. Purgatio Canonica hæc fieri debet formâ. 1mo. Infamatus vel suspectus tactis sacris Evangeliiis jurat se crimen objectum non perpetrâsse. *Cap. quoties. 5. de purgat. Can.* nec sufficit, quod sese à crimine immunem juramento interveniente asserat, sed positivè jurandum, quod v. g. post suam promotionem tale crimen non admisserit, nec etiam requiritur, ut Clericus

de incontinentia diffamatus juret, quod à nativitate sua nunquam passus fuerit lapsum carnis. *Cap. fin. eod. tit. Secundo.* Purgandus Compurgatores plures, vel pauciores secundum Judicis arbitrium, spectatâ qualitate personæ purgandæ, & gravitate criminis vel infamiæ, offerre debet. *Cap. inter sollicitudines. 10. cap. cum. in juvenute. 12. de purgat. Can.*

Quæres quinto; Quæ compurgatorum qualitates & obligatio?

R. 1mo. Compurgatores debent esse ingenui. *Can. nobilis. 15. caus. 2. q. 4. boni ac vicini. Can. omnibus 19. cit. caus. 9.* Purgatores illius honestatis & opinionis sint, quod verosimile sit, eos nolle amore vel odio, seu obtentu pecuniæ pejerare, & ut idonei appareant, necesse est, ut ejus, quem purgare debent, vitam & conversationem agnoscant. *Cap. cum manconella. 7. de purgat. Can.* Purgatores ab Ecclesia tolerati, bonæ famæ, in suis Ordinibus ministrantes, nec in Judicio pro crimine condemnati esse debent. *Cap. constitutus. 19. eod.*

2do. Compurgatores oblatos, Juramentum non quidem de veritate, sed de credulitate deponere oportet, quod videlicet credant veritatem eum dicere, qui purgatur, nec eum, quod objicitur, crimen admisisse. *Can. quoties. 17. caus. 2. q. 4. cap. de testibus. 13. de purgat. Can.*

Quæres sexto; Qualiter purgatio Canonica in crimine hæreseos instituenda?

R. Formam hujus exprimit, *Cap. in-*

ter sollicitudines. 10. de purg. Can. quando vulgata infamia, grave scandalum & vehemens suspicio ex testium dictis suboritur, quod Clericus in hæresin fuerit dilapsus, Judex Ecclesiasticus, licet contra eum nullus accusator legitimus appareat, ex officio, famâ publicâ deferente, plenius potest inquirere veritatem, & sic diffamatum non tantum ab officio, sed etiam à beneficio propter immanitatem criminis justè suspendit, eique purgationem Canonicam, ibi faciendam, ubi noscitur infamatus, imponit. Compurgatores autem, sive illi, qui ad ejus purgationem processerint comprobendam, sint fide Catholici & vitâ probati, qui vitam & conversationem purgandi non tam moderno tempore noverint quam transacto. Purgatione rei receptâ beneficium illi statim restituitur, si autem familiaritatem cum hæreticis habuerit, in pœnam ipsius ab officio manet suspensus, donec scandalum sopiatur, ita tamen, ut familiaritatem Hæreticorum abjuret. Insuper in locis infamiæ debet profiteri & prædicare fidem Catholicam, ac confundere & detestari hæreticam pravitatem, sic deinceps vitam suam bonis adornans moribus, ut infamia convertatur in bonam famam, & omne scandalum & suspicio de Catholicorum mentibus deleatur. Quod si in purgatione deficiat, nominatim excommunicatur, & ab officio & beneficio depositus ad agendam pœnitentiam, in arctum detruditur Monasterium.

Quæres septimo; Quis purgationis Canonice finis?

R. Quia,

R. Quia, ut dicitur in *Cap. qualiter & quando. 24. de accusat.* Clerici in officiis positi & præsertim Prælati, qui quasi signum positi sunt ad sagittam, omnibus complacere non possunt, cum ex officio suo teneantur non solum arguere sed etiam increpare, frequenter odium multorum incurrunt, & insidias patiuntur, & ideo S.S. Patres & Canonum statuerunt Decreta, ut non facile accusatio contra hujusmodi admittatur. Verum ita voluerunt providere Prælati, ne criminarentur injustè, ut tamen caverent, ne delinquerent insolenter. Cum igitur non raro fieri soleat, quod Ecclesiastici Viri diffamantur innocenter, & quidem tanto magis, quanto diligentiori curâ & majori districtione suæ incumbunt vocationi, salubriter provisum est, ut, si forte fama de eis mala feratur, coram suo Judice purgationem facerent Canonicam, quâ pusillorum sublatis scandalis, diffamatorum consuleretur innocentia, & nocentium, si in purgatione sui deficerent, absque dissimulatione punirentur delicta, & communis omnibus Ecclesia ab omni purgaretur infamia.

Quæres octavo: Quis purgationis Canonicæ effectus?

R. Purgatione legitimè factâ purgatus liberatur ab infamia, declaratur innocens ac boni testimonii, & in pristinum statum restituitur, ideoque à suspensione absolvitur, si propter gravitatem infamiæ, donec se purgaret, suspensus fuerit, *Cap. si quis. 2. cap. inter sollicitudines. 10. de purgat.*

Can. si in purgatione defecerit, habetur pro convicto. Cap. de hoc autem. 11. cap. insinuatum. 13. de Simon.

Quæres nono: An purgatus super eodem crimine accusari possit?

R. Negative: Nisi accusator suam, suorumque prosequatur injuriam, vel emergant nova commissi delicti indicia, vel nova superveniat infamia, aut accusator prober, quod purgatus pejeraverit.

Quæres decimo: Quid est vulgaris purgatio?

R. Est demonstratio innocentia ex quasi usurpatione & observatione superstitiosa vulgi introductâ & à sacris Canonibus reprobata.

Quæres undecimo: Quot sunt purgationis vulgaris species?

R. Sequentes. *1mo.* Per Monomachiam, sive duellum, quod accusatus cum accusatore inibat, in quo, qui occumbebat nocens, & qui vincebat, innocens habebatur. *2do.* Per aquam frigidam, quando suspecti de magiâ, colligatis manibus & pedibus, in aquam dejiciuntur, ut, si supernatent, nocentes existant. *3tio.* Per ferrum candens. *4to.* Per attractum cadaveris, si nempe in præsentia de homicidio suspecti, cadaver sanguinem emittat, illud commissi homicidii signum esse volunt. *5to.* Antiquitus fiebat purgatio per sumptionem Eucharistiæ, sub communionem dicendo: Corpus Domini sit mihi hodie ad probationem.

Quæres duodecimo: An purgatio vulgaris licita sit vel unquam fuerit?

R. Gloss.

Bl. Gloss. in cap. 1. de purgat. vulg. verb. aliquatenus tolerare, inquit, fabricante diabolo facta est vulgaris purgatio, ideo ab Ecclesia semper est rejecta & damnata fuit; imo quidem Monomachia. (an. Monomachiam. 22. caus. 2. quest. 4. cap. 1. & 2. de purgat. vulg. quia per hanc DEUS tentatur, qui nunquam pollicitus est se duello innocentiam patefacturum, & innocens ob defectum virium, artis aut dexteritatis facile succumbet. 2do. Immissio in aquam ferventem aut frigidam Apostolicâ autoritate prohibetur le- verissimè per Can. Mennam. 7. & Can. consulisti. 20. caus. 2. q. 4. 3tio. Contractus ferri candentis per cit. Can. Mennam. & Can. consulisti. rejectus est & interdictus, ubi hæc & alia popularis inventionis argumenta fabricante invidiâ ficta esse dicuntur. Judicium quoque ferri candentis, utpote quo DEUS tentari videtur, reprobatur. Cap. dilecti. 3. de purgat. vulg. cum enim ferrum candens juxta vim naturalem tangentes adurat, intenditur, ut DEUS

vim naturalem per miraculum impediatur, in quo est manifesta divini Numinis tentatio. 4to. Cruentatio cadaveris occisi non caret superstitioso abusu, cum quandoque etiam in præsentia innocentissimi sanguinem ex cadavere occisi fluxisse docente compertum sit experientâ. 5to. Probatio per summptionem Eucharistiæ de qua in Can. sepe 23. caus. 2. q. 4. ob periculum irreverentiæ merito hodie in disfluetudinem abiit, quamvis alias licitus fuisse probabilis sit, sicut enim in Juramento purgatorio licitè DEUS in innocentia testem invocatur, ita etiam CHRISTUS in Eucharistia præfens sine peccato in probationem sive innocentia testimonium invocari potuit. Quia igitur reprobata purgatio non facit fidem, ille qui se vulgari aquæ frigidæ aut ferri candentis Judicio purgavit, per aliam Canonicam purgationem innocentiam suam ostendere præcipitur in Cap. tuarum. 8. de purgat. Can. junctâ Gloss. verb. non putantes.

Finis Libri quarti.

IN.